

משרד הביטחון

מדינת ישראל

אגף ההנדסה והבינוי
נוהל אגף מס' 002.063

בנושא: התקנת והסרת מזוזות במחנות צה"ל

הנוהל נערך והופץ ע"י חט' נהלים ובקרה

פורסם : 21.10.2018

עודכן: 13.11.2019

פרק : 002

עמודים: 06 כולל נספחים

כללי

1. במחנות צה"ל מתקיימות פעילויות רבות בתחום הבינוי המחייבות שיפוף, שדרוג, התאמה והקמה של מבנים ומתקנים צבאיים.
2. פעילויות אלו מחייבות מתן תשומת לב ורגישות בטיפול במזוזות, הקיימות והמותקנות בכל מבנה או מתקן צבאי או שיותקנו במבנה שעתיד להבנות, זאת מתוקף היותן רכוש צבאי בעל ערך קדוש.
3. המזוזה במחנה צבאי הינה תשמיש קדושה הנקבע בצד הכניסה לחדר, משרד, מתקן ייעודי וכו' ומכילה קלף עליו כתובים בכתב סת"ם (ספרי תורה/ תפילין/ מזוזות), פרשיות מהתורה, כך שעליו חלה קדושה, ועל כן חל איסור לנהוג בו מנהג בזיון או זלזול.

מטרה

4. קביעת הנחיות להתקנות/הסרת מזוזות במתקנים ומחנות צבאיים בהם מתבצע בינוי חדש/ שיפוף ושדרוג, כך שתובטח שמירה על כשרות המזוזות ומניעת חילולן.

אחריות

5. באחריות מנהלי הפרויקטים/מפקחי בינוי, לבצע ההוראה. אחריות לבקרה מוטלת על - רב פיקודי/חילי.

דרישות כלליות

6. המזוזות תותקנה בכל הדלתות, המשקופים והשערים במחנה/מתקן צבאי, למעט במקלחות ובשירותים.
7. המבנים בהם חייבים לקבוע מזוזה והמבנים הפטורים מקיבוע מזוזה, מפורטים בנספח א' להוראה זו.
8. הקלף ובית המזוזה יהיו בהכשר עפ"י הנחיות הרבנות הצבאית.

דרישות בסיסיות

9. מזוזות המיועדות להתקנה יעמדו בדרישות הבסיסיות כמפורט בנספח ב'.
10. על מספק המזוזות (הזכייין/הקבלן המבצע) להציג אישור כשרות ברמת 'כשר לכתחילה' לפי כל הפוסקים (הספרדיים והאשכנזיים) לכל מזוזה ממכון המאושר ע"י הרבנות הצבאית.
11. להלן רשימת המכונים המאושרים ע"י הרבנות:
 - א. מכון משמרת סת"ם נ"ט בע"מ.
 - ב. מכון "יד רפאל".
 - ג. לשכת ההגהה של בד"ץ העדה החרדית.
 - ד. מכון "לשכת הקודש".
12. במידה וספק המזוזות (הזכייין/הקבלן המבצע) מעוניין להציג אישור ממכון אחר, נדרש לאשר את המכון ע"י רמ"ח רבנות ברבנות הצבאית.
13. לכל מזוזה יסופק בית מזוזה אטום ממתכת בגודל 13 ס"מ ובצבע כסוף.
14. משך תהליך אישור תקינות/כשרות המזוזות ע"י רע"ן הלכה ברבנות הצבאית הינו 14 ימי עבודה, לצורך תכלול זמן זה במסגרת תכנון הפרויקט הכולל.

מסירה, אספקה ואישור המזוזות

15. המזוזות תסופקנה בנפרד מהבתים במצב שטוח ולא מגולגלות.
16. המזוזות תסופקנה עם מדבקה מטעם המכון המספק, כאשר המדבקה תודבק בגב כל מזוזה שעליה מספר רץ החל מהספרה 1 הכוללת קוד הסופר וקוד המזוזה.
17. המזוזות תאושרנה ע"י ענף ההלכה ברבנות הצבאית טרם התקנתן (גורם מנחה).
18. לאחר קבלת המזוזות שאושרו, תותקנה המזוזות, באחריות היחידה, מול רב הפיקוד/החיל, בתאום ללו"ז מול מנהל הפרויקט.
19. היה והמזוזות לא אושרו, באחריות מנהל הפרויקט לעדכן את הקבלן בדבר חובתו להעביר מזוזות אחרות.

בשיפוץ/פירוק מבנה

20. אחריות פירוק המזוזות – ע"י נציג היחידה והרבנות הצבאית.
21. היה ומצא מנהל הפרויקט/המפקח טרם תחילת העבודה כי המזוזות לא הוסרו, יעדכן את נציג היחידה והרבנות הצבאית בדבר.

ארז כהן

סמנכ"ל וראש אגף ההנדסה והבינוי

ר' האגף חתום על המקור.

נספח א' – מבנים החייבים/פטורים במזוזה במחנות צה"ל

להלן המבנים החייבים במזוזה:

- א. חדרי שינה ומגורים, לרבות פתחי הכניסה למבנה, פתחי המסדרונות ויציאות החירום.
- ב. חדרי אוכל והמטבחים הצמודים אליהם.
- ג. מועדון יחידה.
- ד. פילבוקס שחיילים ישנים בו.
- ה. מכולה או מבנה יביל המשמשים למגורים.
- ו. פתחים שאין בהם דלת.
- ז. כתות לימוד.
- ח. משרדים וחמ"לים.
- ט. בתי כנסת.
- י. מחסנים, לרבות אלה שיש בהם 3 קירות בלבד.
- יא. מטבחים שאינם צמודים לחדר אוכל.
- יב. חדרי מגורים בספינות וצוללות.
- יג. חדרי כושר.
- יד. שערי הכניסה למחנה, לרבות ביתן השמירה.

להלן המבנים והמתקנים שאין לקבוע מזוזה בהם:

- א. אוהלים.
- ב. חדרי שירותים ומקלחות.
- ג. חדרי קירור.
- ד. מכולה המשמשת לאחסון.
- ה. פתחי מעליות.
- ו. עמדה/ביתן שמירה, ששטחו אינו עולה על 1.92 מ"ר.
- ז. סככות מטווחים, וסככות לטיפול ברכב ורק"ם.

נספח ב' – מפרט למזוזהכללי:

- א. על סופרי הסת"ם אשר כותבים את המזוזות להיות בעלי תעודת סופר סת"ם בתוקף, מטעם מכון המאושר ע"י הרבנות הצבאית.
- ב. על מגיחי הסת"ם להיות בעלי תעודת מגיה סת"ם בתוקף, מטעם מכון המאושר ע"י הרבנות הצבאית.
- ג. מזוזות תיכתבנה בדיו שחור ויציב הכשר לכתיבה (לא 'דיו לנצח' ולא דיו עשנים), ע"ג קלף שאינו משוח כמפורט להלן:
1. הקלף יהיה רבוע בגודל 12X 12 ס"מ.
 2. הכתב יהיה על פי מנהגי העדה האשכנזית או הספרדית, ולא יעורבבו שני סוגי כתב במזוזה אחת.
 3. הכתב בכל מזוזה יהיה בקולמוס אחיד, על פי מסורת וקבלת הסופרים, ברמת כתיבה נאותה והקפדה לשמירת הפרדה ברורה בין התיבות.

אותיות:

- א. כלל האותיות שעטנ"ז ג"ץ ובד"ק ח"ה יתויגו למעט האות י'. לחלופין, האות י' תתויג ע"י תג קצר ודק במרכז הגג, באופן שלא יעורר ספק על צורת האות. חסרון תגים אפילו באות אחת – לא יתקבל.
- ב. בכל המזוזות, בין בכתב האשכנזי ובין הכתב הספרדי, הפסק פרשת "והיה אם שמוע" ייכתב לפי שיטת הרמב"ם (-שיטה ג) ולא לפי שיטת ה"טור זהב".
- ג. יש להקפיד על אורכי האותיות (האות י' לא תחרוג למטה משיעור קולמוס, או ו' באורך אות רגילה ולא ארוכה וכו').
- ד. יש להקפיד על צורת האותיות בדגש על עקב ימנית ברורה באות ב'.
- ה. מרחק בור בין האותיות לשלילת דיבוקים תוך הקפדה על רצף ברור בין האותיות.

קלף:

- א. הקלף יהיה מהסוג הנקרא קלף מכונה רגיל, עם עיבוד בסיד לשמה.
- ב. הקלף יהיה לא משוח ולא מוחלק.
- ג. בקלף לא יהיו כתמים כהים או שערות הגורמים לשינוי בצורת האות.
- ד. לא יהיו חורים כלל בקלף.
- ה. באחריות מכון ההגהה לפקח על כשרות הקלף ועל מקורו.
- ו. אין לרשום דבר על קלף המזוזות בצד הכתב (בכל זה אין לרשום תאריכים, שמות וכן הלאה).

הגהה:

- א. כל מזוזת תעבור שתי הגהות:
- ב. הגהת מחשב.
- ג. הגהת בודק סת"ם מוסמך.
- ד. אשור סופי של הגהת המכון המאושר ע"י ענף הלכה ברבנות הצבאית.
- ה. הגהת המזוזות תתבצע רק לאחר תיוגן.